

Nederlandse
Gereformeerde
Kerken Hoopvol onderweg
in Gods wereld

Een jaar hoopvol onderweg

Interviewbundel ter gelegenheid van
het eenjarig bestaan van de NGK

Een jaar hoopvol onderweg

Een jaar geleden, op 1 mei 2023, ontstonden de Nederlandse Gereformeerde Kerken, door het samengaan van de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). De breuk die in de jaren zestig had plaatsgevonden, werd daarmee geheeld.

Bij het eenjarig bestaan van de Nederlandse Gereformeerde Kerken zijn zes mensen geïnterviewd, allemaal werkers in de kerk. Zij beantwoordden vragen over hoe ze de eenwording zagen, hoe ze de eenheid nu beleven en hoe ze de toekomst van het kerkverband zien. Ook is uit het recent verschenen Jaarboek 2024 van de NGK een klein deel van het jaaroverzicht en cijfermateriaal overgenomen.

De bijdragen zijn gebundeld in dit document, maar zijn ook te vinden op www.ngk.nl.

Inhoud

Een jaar hoopvol onderweg	2
1. Bijdragen over plaatselijke eenwording	
‘We horen bij elkaar, ook al zijn we doordeweeks nog zelfstandig.’	4
<i>Ds. Gijs Bronsveld, predikant van de Ontmoetingskerk Hattem.....</i>	<i>4</i>
‘Aangenaam verrast’	7
<i>Ds. Dick Lagewaard, predikant van Ons Huis Wageningen.....</i>	<i>7</i>
2. Bijdragen over regionale eenwording	
De regio: kloppend hart van het kerkverband	9
<i>Ds. Sieds de Jong (Drachten) over de regio Fryslân</i>	<i>9</i>
Een bijzondere regio: vier verschillende stromen uit dezelfde bron	11
<i>Ds. Jan Ophoff (Zwijndrecht) over de regio Dordrecht-Middelharnis</i>	<i>11</i>
3. Bijdragen over landelijke eenwording	
‘Mijn droom is een onverwachte tegenbeweging tegen de ontkerkelijking’ 14	
<i>Synodevoorzitter ds. Peter Sinia (Ede)</i>	<i>14</i>
‘Er is geen stappenplan, elke situatie is uniek’	16
<i>Cors Visser (Zwolle/Utrecht), directeur van toerustingsorganisatie Kerkpunt.....</i>	<i>16</i>
Bloemlezing uit jaaroverzicht Jaarboek 2024	18

'We horen bij elkaar, ook al zijn we doordeweeks nog zelfstandig.'

Ds. Gijs Bronsveld, predikant van de Ontmoetingskerk Hattem

Door Martinus Bos | LPB media

Ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van de Nederlandse Gereformeerde Kerken is er een video-interview opgenomen met ds. Gijs Bronsveld, predikant van de Ontmoetingskerk in Hattem. Hieronder staat de tekst van dat interview, omwille van de leesbaarheid hier en daar een klein beetje aangepast.

De fusie van onze kerken heeft natuurlijk formeel op 1 mei 2023 plaatsgevonden. Maar de jaren daarvoor werkten wij in Hattem als drie later NGK-kerken al samen. Twee vrijgemaakte kerken (1000 leden, 500 leden) en wij als oud-Nederlands Gereformeerde Kerk (500 leden), dus meer dan 2000 gemeenteleden in totaal. En we zijn blij dat we al jaren vóór die tijd elkaar gevonden hadden, in die tijd ook gezamenlijke middagdiensten hadden en ook op tal van andere vlakken reeds met elkaar samenwerkten.

Als ik even inzoom op hoe het er na de fusie uit ziet, dan hebben we de fusie gemarkeerd met een grote dienst. De kerkgebouwen zijn te klein om alle gemeenteleden in een normale zondagse ochtenddienst bij elkaar te verzamelen, dus we zijn in de grootste sporthal van Hattem bij elkaar gaan zitten: meer dan duizend mensen. Alle vier de predikanten hadden een rol, een grote gezamenlijke muziekgroep, christelijke muziekvereniging Hattem was met de koperblazers aanwezig en dat was echt een event.

Dan zit je met elkaar. Dat begint een beetje op een EO-landdag te lijken, dan zit je echt ergens in een hele grote zaal, echt vol in de muziek en dat was echt een verbindende activiteit. Dat proberen we jaarlijks te laten terugkomen. Dat is zo goed bevallen dat iedereen die er een beetje bij betrokken was, zegt: dit verdient een herhaling en dit is ook goed voor dat besef van we horen wel bij elkaar, ook al zijn we verder doordeweeks nog wel veelal zelfstandig.

In het jeugdwerk werken we samen met een jaarlijks tienerkamp in oktober en er zijn echt zestig, zeventig, tachtig tieners uit verschillende kerken bij elkaar. Als je dan ziet wat ze allemaal met elkaar doen, dat is één groot feest, maar ook echte momenten van verdieping, dat het even heel stil is, dat het heel dichtbij komt. We zijn heel blij dat ze dat met elkaar doen, ook dankzij de leiding natuurlijk. Jaarlijks zijn er ook avonden gezamenlijk met een spreker, sprekers die ook echt een boodschap hebben. Die na een ernstig auto ongeluk weer hun leven, maar ook hun geloof weer op de rit moeten zien te krijgen; iemand die als tiener depressieve klachten had, maar ook een jeugdwerker uit Kenia, die gewend is om voor tieners te spreken. Die komt dan van het podium af en dan zitten er zestig tieners in de kerk. Dan gaat hij vlak voor ze staan en dan gaat hij echt even ophalen wat hij wil weten. Hij weet het dan echt dichtbij te brengen, dus dat zijn momenten waarop je, doordat je het jeugdwerk op bepaalde momenten samen doet, je sprekers van een groter kaliber, met een grotere achtergrond in huis kunt halen. En dat stimuleert enorm.

Zo'n twee jaar voor de fusie hebben de voorzitters van de kerkenraden en de predikanten in een gezamenlijk overleg nagedacht over: betekent deze fusie nu ook een organisatorische

verandering voor ons? Moeten we iets overkoepelends, een centrale kerkenraad of iets in die geest gaan formeren en van daaruit dingen gaan leiden? Toen hebben we elkaar aangekeken en gezegd: de samenwerking zoals die plaatsvindt is tot bevrediging van alle partijen. Op het moment dat we dat organisatorisch topzwaar gaan maken, zien we daar geen winst in. Op het moment dat er iets is wat zou spelen, dan kunnen predikanten en voorzitters gewoon ad hoc de koppen bij elkaar steken om te kijken: hoe gaan we daarmee om? Maar dat wordt niet met een nieuw stuk organisatie verzwaard.

En er zijn op dit moment ook geen plannen voor de toekomst om daar naartoe te gaan werken als een stip op de horizon of zo. Dat heeft veel te maken met twee gemeentes van 500 leden, één gemeente van duizend leden, allemaal uitstekend in staat om een eigen organisatie overeind te houden. Dan is daar ook gewoon vanuit het grondvlak absoluut geen behoefte aan.

Als ik voor mijzelf nadenk over wat de fusie voor mij persoonlijk nou heeft betekend, dan moet ik onwillekeurig denken aan de preek die ik mocht houden in de fusiedienst, in die grote sporthal, en dat ik gesproken heb over de vreugde die onze Heer Jezus Christus had als Hij in de toekomst de aarde vol ziet staan van de heerlijkheid van God en Gods liefde ziet stromen door de mensen heen en dat ze allemaal komen van noord en zuid en oost en west en samen de Heer dienen. Dat visioen gaf Hem de vreugde die Hem ook de kracht gaf om naar het kruis te gaan. Toen ik in die volle sporthal daar zat en al die verschillende gemeenteleden mocht aanspreken – wat ik gezegd heb is dat wat hier op dit moment gebeurt, is een klein voorproefje van dat wat straks op ons ligt te wachten.

Op het moment dat ik dat mocht verkondigen, proefde ik zelf ook iets van: er gaat hier vreugde van uit, dat mensen die in het verleden elkaar zijn kwijtgeraakt, elkaar weer terugvinden aan de voeten van de Here Jezus Christus. En dat geeft mij vreugde. En daar proef ik ook iets van als we dingen gewoon samen doen. Als we in de kelder van de Gasthuiskerk zitten met tachtig tieners en die zitten naar een goed verhaal te luisteren, dat proef ik iets van: hier is verbondenheid die ook iets extra's brengt. Maar tegelijk, als ik dan een week later gewoon weer met mijn eigen tiengroep zit, gewoon in de intimiteit van de eigen gemeente, dan heeft dat ook een kracht die ook zijn waarde heeft. Maar hier ligt dus iets voor mij persoonlijk ook als meerwaarde voor de fusie.

Wanneer ik nadenk over de vraag hoe kerkelijke eenheid er in Hattem in de toekomst uit zou kunnen zien, een stip op de horizon, dan heb ik natuurlijk te maken met een concrete context waarin de samenwerking met de CGK in de zomerdiensten wel gestalte krijgt. Van de vier diensten doen zij er twee mee. Ze zeggen: we willen graag zelfstandig zijn, maar op dit punt haken we wel aan, want we willen ergens uitdrukken dat we wel met elkaar verbonden zijn. Maar voor de rest hechten ze erg aan hun eigenheid. En richting PKN dat als ik kijk naar de geschiedenis, maar ook naar de ontwikkelingen in den lande: als het zo zou zijn dat doordat broeders en zusters uit de verschillende kerken elkaar vinden, handen ineen slaan, in toenemende mate projecten met elkaar gaan doen – ik noem even The Passion: er is het plan om in Hattem een Hattemse versie van wat we op Witte Donderdag op de nationale televisie zien van de Passion handen en voeten te geven. Stel je voor: dat is breed Hattem kerkelijk, dat dat de energie genereert waardoor andere nieuwe initiatieven zouden gaan opbloeien, bottom up, dan kan ik me voorstellen dat het ook later ook in formele regelingen tot meer verbondenheid zou kunnen gaan leiden. Maar ik wacht rustig af waar ik daarin de wind van de

heilige Geest zie blazen. Het is niet zo dat ik nu een visioen heb: over tien jaar een centrale kerkenraad of zo, want in die volgorde geloof ik niet.

Als ik voor mijzelf nadenken over de vraag: waar krijgt de fusie zijn meeste betekenis, dan is dat waar ik bij de Open Poort en bij de Gasthuiskerk broers en zussen tegenkom die met eenzelfde geloof en met dezelfde diepgang Jezus Christus willen volgen. En op het moment dat die diepe hartenklop van de heilige Geest aanwezig is, dan is daar een wezenlijke geestelijke eenheid die niet met de organisatie te maken heeft, maar met innerlijk beleefd geloof. En dat overal waar die momenten hopelijk steeds meer voorkomen, daarvan heb ik het gevoel: daar boeken we de meeste winst en dat zou ook mijn wens zijn, dat dat nog op veel meer plekken zichtbaar zal worden.

De video van dit interview is te vinden op het YouTubekanaal van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

'Aangenaam verrast'

Ds. Dick Lagewaard, predikant van Ons Huis Wageningen

Door Heleen Sytsma-van Loo

Wageningen is voor mij bekend terrein. Tot mijn achttiende was ik lid van de plaatselijke GKv, waar ik gedoopt werd en belijdenis deed. Mijn vader was daar als ouderling in de jaren 60 betrokken bij de schorsing van ds. Henk de Jong. In mijn jeugd werd de NGK op minder dan honderd meter afstand met wantrouwen bekeken, laat staan dat die kleine afstand ooit werd overbrugd. Bij ons thuis was het destijds glashelder: wij wisten hoe het zat met de kerk, zij niet.

Het is goed gekomen tussen beide kerken. Een jaar na de eenwording spreek ik Dick Lagewaard. Hij is sinds 2020 predikant van Ons Huis, de voormalige Nederlands Gereformeerde Kerk Wageningen. Ik heb met hem afgesproken in bosrestaurant De Beken in Renkum. Voor hem is dat een fietstochtje van drie minuten vanaf zijn huis en voor mij ligt het op de route naar mijn moeder, die nog altijd woont waar ik opgegroeid ben. Onderwerp van gesprek is: wat voor gemeente is Ons Huis, en wat heeft de eenwording van NGK en GKv met hem en met zijn gemeente gedaan?

Ons huis

De eerste verandering die Dick noemt (we hebben afgesproken om elkaar te tutoyeren) is dat recent de domeinnaam van de voormalige NGK Wageningen gewijzigd is naar onshuis.ngkwageningen. Dat was noodzakelijk om zich te onderscheiden van de andere NGK, de Wagenburcht, de voormalige GKv Wageningen. En verder? Verder leeft de eenwording niet zo in Wageningen. Maar dat is maar een klein stukje van het verhaal.

Dick vertelt hoe hij in 2020 van Veenendaal naar Renkum verhuisde om predikant te worden van de toenmalige Nederlands Gereformeerde Kerk. Hij noemt Ons Huis 'allesbehalve een volkskerk.' Het is een jonge gemeente in een studentenstad; jonge stellen blijven er na hun afstuderen soms nog jaren hangen. Het is een groene gemeente, in wereldverbeteraarstad Wageningen. Het is ook een hartelijke en gastvrije gemeente.

Verspilde energie

'Het bredere proces van interkerkelijke oecumene vond en vind ik persoonlijk boeiender dan de micro-eenheid tussen NGK en GKv. In Veenendaal had ik warme contacten met zowel Kees Kraaijenoord van Mozaïek als ds. Jacko Holtland van de GKv. Bij mijn afscheidsdienst was Kraaijenoord aanwezig en begeleidde hij mij op gitaar bij de zegenbede aan het slot; dat was een diep ontroerend moment. Het landelijke proces van eenwording tussen NGK en GKv boeide me eigenlijk niet zo. Ik had er lage verwachtingen van en vond het eigenlijk verspilde energie.' Kortom, hij stond nogal gereserveerd tegenover wat hij landelijk zag gebeuren vanaf 2014. 'Ik werd wat overvallen door het verlofingsaanzoek van de toenmalige NGK aan het adres van de GKv in 2014, en door het tempo waarin de eenwording zich daarna voltrok. Dat kwam doordat ik de GKv zag als een regeltjeskerk, een instituut, terwijl ik me erg thuis voelde binnen het organische kerkmodel van de NGK. Ik was bang dat we de plaatselijke vrijheid die ik koesterde moesten inleveren en dat de mentaliteit benauwder zou worden als we samen zouden gaan.'

Geen krimp, maar groei

Een omslag deed zich bij Dick voor toen de regiokerken elkaar begonnen te ontmoeten. Wageningen hoort bij de regio Ede, met een behoorlijk evenwichtige verdeling tussen voormalige NGK- en GKv-kerken. 'Toen maakte ik voor het eerst persoonlijk mee hoe de regels waar ik zo beducht voor was in de praktijk functioneerden. Tijdens die vergadering moest er gesproken worden over preekbevoegdheid en zag ik hoe geestelijk er met de kerkorde omgesprongen werd. Ik ben iemand met een bevindelijke inslag en werd op de regiovergadering aangenaam verrast door het geestelijke klimaat onder voormalige GKv-kerken. De oude tegenstelling die nog in mijn hoofd zat – de voormalige NGK functioneert als organisme, de GKv is een instituut – bleek achterhaald.

Vervolgens vond er kort na de eenwording in de regio Ede iets moois plaats: er werd een nieuwe plaatselijke gemeente geïnstitueerd, Kerk aan het Plein in Voorthuizen. Dat zorgde ervoor dat mijn enthousiasme voor het samengaan van de beide landelijke kerkverbanden nog groter werd: geen krimp, maar groei in onze regio! Bij de feestelijke dienst ter gelegenheid van de instituering mocht ik namens de regio het woord voeren; ik heb toen ook eerlijk erkend dat ik beschaamd mijn vooroordelen heb afgezworen. Ten slotte heeft het kerkvernieuwingstraject van Kerk2030 eraan bijgedragen dat ik veel positiever ben gaan aankijken tegen de eenwording. Binnenkort vindt er een tweede landelijke ontmoetingsdag plaats voor predikanten en ik ben bij de organisatie daarvan betrokken. Kortom, ik erken: mijn vrees voor letterknechterij was niet terecht.'

Ontmoeting en herkenning

Mooi natuurlijk dat de dominee persoonlijk ervaart wat de eenwording hem persoonlijk brengt, maar wat dringt daarvan door in zijn gemeente? Terug dus naar Ons Huis in Wageningen. 'In Wageningen deden we de bid- en dankdagdiensten al jaren samen met De Wagenburcht. Het aantal van twee gezamenlijke zomerdiensten is uitgebreid naar vier. De moderamina ontmoeten elkaar; de nieuwe dominee van de Wagenburcht en ik kunnen met elkaar lezen en schrijven. De voormalige GKv heeft recent de aanvangstijd van de morgendienst al aan die van ons aangepast. Omdat we letterlijk op een steenworp afstand van elkaar zitten, geeft dat de mogelijkheid om bijvoorbeeld na afloop van de dienst samen koffie te drinken of te lunchen. Ons Huis wordt te klein, maar de beide gemeenten passen samen niet in de Wagenburcht. Er zijn geen concrete plannen voor intensivering van de contacten, maar het begint met ontmoeting en herkenning van wat ons bindt in Christus, dus wie weet wat er in de toekomst groeit.'

New Wine

'Persoonlijk verlang ik ernaar dat het New Winegedachtegoed een grotere plek krijgt in de Nederlandse Gereformeerde Kerken, met een open houding naar bijvoorbeeld de gave van de profetie,' sluit Lagewaard het gesprek af. 'Vroeger was ik wat allergisch voor het strikte verbondsdenken binnen de GKv, maar ik zie nu dat daarin juist heel veel ruimte is voor pluriformiteit en dat het verbond inherent mensen van allerlei pluimage met elkaar verbindt, omdat ze een zijn in Christus. Je mag van mij optekenen dat ik tot mijn eigen verbazing enthousiast ben geworden over de eenwording.'

Aangenaam verrast: dat geldt na afloop van dit gesprek ook voor mij. Wat een zegen dat de kleine afstand tussen de kerk waarin ik opgroeide en die aan de overkant nu overbrugd is.

De regio: kloppend hart van het kerkverband

Ds. Sieds de Jong (Drachten) over de regio Fryslân

Door Heleen Sytsma-van Loo

Vertegenwoordigers van maar liefst twintig kerken komen bij elkaar als de regio Fryslân vergadert. Dat is, zo staat in hun regeling, 'een beleefde gemeenschap.' Ds. Sieds de Jong uit Drachten is gekozen tot voorzitter van het bestuur van de regio en vertelt vol overtuiging over de waarde ervan. 'We gunnen iedere kerk de zegen van het bredere verband van een bovenplaatselijke regio.'

Wat nu regio wordt genoemd, heette in de GKv voorheen classis: kerken die elkaars burens zijn ondersteunen elkaar en zorgen voor onderling toezicht. Bij de herverdeling van de voormalige GKv- en NGK-kerken over nieuwe regio's vroegen de Friese kerken zelf om deze indeling: zestien voormalige GKv-kerken en een voormalige NGK-kerk. Opmerkelijk en uniek is de deelname aan de regiovergaderingen van drie kerken die tot het verband van de Voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland behoren.

Krimp en kansen

Waarom willen deze zeventien plus drie kerken samen een regio vormen? Ds. De Jong licht dat toe: 'We hebben hier als kerken allemaal te maken met dezelfde situatie: een duidelijke daling in ledental, aantal predikantsplaatsen en gemeenten. Nieuwe missionaire initiatieven staan daar niet of nauwelijks tegenover. Veel jongeren lijken ook hier de aansluiting bij de kerk te missen. Er is veel in beweging, het verschil in denken over geloofsonderwerpen neemt toe. In de regio Fryslân pakken we deze uitdagingen en vragen samen op.'

Over de deelname van de VGKN-gemeenten zegt de predikant uit Drachten: 'Ze zijn onze goede burens, en zo gaan we met elkaar om. Als predikanten kennen en ontmoeten we elkaar al. Op een hele natuurlijke manier draaien de kerken uit Frieschepalen, Boelenslaan en Boornburgum daarom mee in onze NGK-regio. Het is aan hen om te beslissen of ze zich op enig moment bij het NGK-kerkverband gaan aansluiten.'

Beleefd

De regio als een 'beleefde gemeenschap' zegt trouwens niet iets over de onderlinge omgangsvormen, maar over de ervaring van eenheid in Christus. Die krijgt vorm en wordt beleefd in een liturgisch moment aan het begin van een regiovergadering. 'We zijn in Blija begonnen met een gezamenlijke liturgische viering. Daarin hebben we ook het heilig avondmaal gevierd. Dat was een mooi moment,' blikt De Jong terug. 'We hebben toen onze regeling vastgesteld, inclusief uitgangspunten en ambities voor onze regio. Om de eerder genoemde uitdagingen als getalsmatige krimp, toename van verscheidenheid in geloofsbeleving en het verlies van jongeren samen het hoofd te bieden worden per jaar minimaal vier regiovergaderingen belegd: een bestuurlijke en drie inhoudelijke. Het thema van zo'n inhoudelijke vergadering kan via de aangesloten kerken of via de commissie van visitatoren aangedragen worden. Op deze inhoudelijke regiovergaderingen zijn naast de vaste afgevaardigden ook andere kerkenraads- en gemeenteleden welkom.'

De Jong vertelt verder dat het vergaderen iets lossier verloopt dan destijds de classisvergadering, maar, zegt hij: 'Dat kan ook komen doordat ik voorzitter ben en niet zoveel

met regels en formaliteiten heb. De sfeer is goed. We sluiten gezamenlijk af met een hapje en een drankje.' Het gekozen moderamen (bestuur) van de regio vergadert trouwens veel vaker, zegt De Jong. 'Wij zijn al iets van negen keer bij elkaar geweest.'

Synode

Behalve dat plaatselijke kerken samen optrekken in een regio is er ook het landelijke verband van alle Nederlandse Gereformeerde Kerken. Afgevaardigden uit de in totaal 28 regio's komen bij elkaar op de generale synode die eens in de drie jaar wordt belegd. Daar wordt op verzoek van de kerken doorgesproken over zaken die alle kerken aangaan. Er is dus een rechtstreeks lijntje tussen het regionale en landelijke kerkverband.

'De vier Friese afgevaardigden naar de synode hebben ons op een regiovergadering iets verteld over de onderwerpen die op de agenda van de Synode van Deventer staan,' zegt ds. De Jong. 'Dat gebeurde tijdens de tweede regiovergadering, in oktober vorig jaar. We hebben toen met de synodeafgevaardigden als gespreksleiders in twee groepen doorgesproken over eigentijds belijden en over de ambten. De regiokerken konden omgekeerd de afgevaardigden dingen aanreiken voor de synodevergaderingen: onderwerpen die mensen aan het hart gaan, emoties die er leven, dingen die ze de synode op het hart willen drukken of waar ze ook maar aandacht voor willen vragen.

Tijdens een andere regiovergadering hebben de kerken onder leiding van Jenne Minnema van Kerkpunt doorgesproken over het onderwerp jeugd en kansen, naar aanleiding van het boek *Samen Jong*. Ten slotte is er recent een regiovergadering geweest over het rapport *Ruimte en richting* van de studiec commissie homoseksualiteit in de kerk.

Trends

De regio is de plek waar we gezamenlijk zoeken naar contextualisatie van de gereformeerde traditie, staat als een van de uitgangspunten in de regeling die de regio Fryslân heeft vastgesteld; een mooie frase. Wat wordt ermee bedoeld? De Jong: 'Er is niet een specifiek Fries gereformeerd evangelie. De vraag is wel: hoe kun je in deze tijd op jouw plek de rijkdom van het christelijk geloof uitdelen aan de mensen? Dat biedt kansen voor de regio, de context waarin alle twintig kerken zich bevinden. Zo heb ik een serie leerdiensten gemaakt naar aanleiding van de trendrede van Kees van Ekris, die getiteld is: *Be Real – trends in een tijd vol contradicties*. Daarin ga ik specifiek in op de uitdagingen en de kansen in deze tijd. Als regio zou je er trouwens voor kunnen kiezen om diensten en preken uit te wisselen; dat scheelt behoorlijk in de tijdsdruk bij kerkenraden en predikanten.'

Kloppend hart

De Regiegroep hereniging noemde in de aanloop naar de eenwording de regio 'het kloppend hart van het nieuwe kerkverband.' De moderamenvoorzitter van de regio Fryslân onderschrijft dat van harte: 'Willen we elkaar als kerken in de regio Fryslân echt tot een hand en een voet zijn, dan zullen we bereid moeten zijn om daarin te investeren. Terreinen waarop we meer bovenplaatselijk zouden kunnen gaan denken zijn de binding van predikanten aan een plaatselijke kerk, en financiering van het werk en de werkers in de kerk. Kerken hebben de neiging om zo lang mogelijk door te gaan of zelfs door te modderen als het bijna niet meer gaat. De uitdaging is om wat meer als regio te gaan denken en elkaar op een passende en creatieve manier bij te staan. Met alles wat op ons afkomt lijkt dat vandaag nodiger dan ooit.'

Een bijzondere regio: vier verschillende stromen uit dezelfde bron Ds. Jan Ophoff (Zwijndrecht) over de regio Dordrecht-Middelharnis

Door Maarten Boersema

Jan Ophoff is predikant van de NGK Zwijndrecht. Niet alleen zet hij zich in voor deze plaatselijke kerk, ook draagt hij graag bij met zijn kennis en kunde aan de 'regionale' en 'landelijke' kerk. Hij heeft zogezegd liefde en talent voor besturen. Als je hem kent, zal het je dan ook weinig verbazen dat hij voorzitter werd van de nieuwe regio Dordrecht-Middelharnis.

We spreken met hem over de vorming van deze nieuwe regio. Hoe was de oude situatie voor de eenwording en wat veranderde er met de eenwording? Hoe heeft hij dit alles beleefd? En wat hoopt hij dat er nog gaat gebeuren?

Hoe was de situatie voor de eenwording en de vorming van de nieuwe regio?

'De nieuwe regio bestaat uit twaalf verschillende kerkelijke gemeenten, waaronder de gereformeerde kerk op Curaçao. Deze twaalf gemeenten waren in de oude opzet onderdeel van twee verschillende regio's binnen de voormalige NGK en twee verschillende classes binnen de voormalige GKv. Deze vier verschillende vergaderingen hadden elk een andere cultuur. Ik spreek dan ook wel eens over vier stromen die nu bij elkaar komen en elkaar moeten vinden in een nieuwe rivier. Er moet nieuwe afstemming plaatsvinden.'

Dat is beeldspraak die aanspreekt in de buurt van Dordrecht met het vierstromenpunt van de Beneden Merwede, Oude Maas, Noord en Wantij. Om dit beeld vast te houden: waarin onderscheiden de vier stromen van die verschillende vergaderingen zich?

'Er zijn echt verschillen in cultuur. De voormalige NGK was veel losser georganiseerd dan de voormalige GKv. Nu is het zo dat in de GKv de afgelopen jaren veel is veranderd, maar daar heerste vroeger toch iets meer een instelling waarin gehandeld werd naar de letter van de wet. In de NGK was het misschien iets meer naar de geest van de wet. Binnen de GKv-classes was er veel meer geregeld wat betreft reglementen en afspraken. Maar ook die beide classes verschilden best wel van elkaar. We hebben al met al een bijzondere regio gekregen met daadwerkelijk vier verschillende stromen.

Ik wil de verschillen overigens niet groter maken dan dat ze zijn, omdat we soms ook onderschatten hoe sterk onze gezamenlijke traditie is. Die vier stromen komen bij wijze van spreken wel uit dezelfde bron. Wij hebben bijvoorbeeld een kerkverband waarin een groot accent ligt op de plaatselijke gemeente, en dat is in andere kerkverbanden echt anders. Kijk bijvoorbeeld naar de PKN. Ook in onze geloofstaal zit veel overeenkomst. En wat te denken van de vormgeving van de erediensten en de prediking. Ik ben dan ook blij met de fusie, omdat ik heb herontdekt dat we bij elkaar horen.'

Je zegt dat er afstemming plaats moest vinden om tot een nieuwe stroom te komen. Hoe hebben jullie dat gedaan?

'Laat ik eerst nog mogen zeggen dat ik het als voorzitter belangrijk vind om telkens te benadrukken dat de regels die we hebben de vrede in de gemeente dienen te bevorderen. Telkens dienen we de vraag te stellen of we de plaatselijke gemeente in het oog hebben en of we daar het goede voor doen. Op regionaal niveau is het daarom belangrijk om elkaar te leren kennen en daar goed de tijd voor te nemen. Dat doen we bijvoorbeeld door de vergadering telkens in een ander kerkgebouw te laten plaatsvinden. Op die manier komen we door de tijd heen bij iedereen op bezoek. Ook is er elke vergadering de ruimte voor een paar gemeenten om zichzelf kort te presenteren. Daarbij probeer ik als voorzitter ook een klimaat te creëren waarin we elkaar ruimte geven. De diversiteit in de regio is groot, groter dan in de voormalige regio's en classes, en het is een uitdaging om elkaar als kerken vast te houden en ruimte te geven.'

Heb je een voorbeeld om dat laatste te illustreren?

'Ik moet denken aan de vormgeving van kerkvisitatie in onze regio. Daar hebben we twee keer gesprekken over gehouden. Vanuit de voormalige NGK-gemeenten was er de zorg dat we elkaar in alles zouden gaan controleren en dat er een vorm van beheersing van bovenaf zou kunnen ontstaan. In de ene voormalige GKv-classis was er nog een uitvoerige reglement, terwijl het in de andere classis doorontwikkeld was tot een gesprek over enkele thema's. We hebben uitgebreid naar elkaar geluisterd, ervaringen uitgewisseld en al sprekend kwamen we er op uit dat we geestelijke gesprekken met elkaar willen houden om op die manier met elkaar mee te leven in de regio. Geen batterij van vragen dus, maar een goed geestelijk gesprek. We moeten de regeling uiteindelijk nog vaststellen, maar de gesprekken hebben ons goed gedaan. Ook moet ik denken aan de bespreking van het studierapport *Ruimte en richting* van de Studiecommissie homoseksualiteit in de kerk. Met die bespreking wilden we ook de beide afgevaardigden naar de synode input geven. We hebben elkaar de ruimte en tijd gegeven om te kunnen vertellen hoe iedereen erin zit. Hoe dat verder gaat, dat weet ik nog niet, maar we kiezen er nadrukkelijk voor om dit soort onderwerpen te agenderen om elkaar te leren kennen en van elkaar te leren. Gelet op de korte tijd dat we nog maar als nieuwe regio functioneren was dit een intensief en goed gesprek. Echt luisteren naar elkaar is nog niet zo gemakkelijk.'

Je zegt zelf dat er binnen ons kerkverband nadruk ligt op de plaatselijke kerken. Een gemiddeld gemeentelid zal ook niet echt warm lopen voor deze regionale vergaderingen, laat staan landelijke vergaderingen. Waarom stop je er zelf eigenlijk zoveel tijd, energie en liefde in?

'Dat klopt. Het kerk-zijn speelt zich in eerste instantie op plaatselijk niveau af en dat is goed. Toch is het belangrijk om telkens te beseffen dat de kerk groter is dan alleen de plaatselijke kerk en dat we elkaar nodig hebben. Dat merk je bijvoorbeeld in gesprekken over LHBTI en vrouw en ambt. Vanuit een andere gemeente in de regio wordt bijvoorbeeld een voor jou onbekende invalshoek belicht. De ene gemeente heeft er al langer over nagedacht dan de andere. Bovendien zijn er grotere en kleinere gemeenten en het is dan belangrijk elkaar te steunen en te bemoedigen.

Op bestuurlijk vlak heb je elkaar ook nodig. Bijvoorbeeld als het aankomt op steun voor missionaire initiatieven of hulpbehoevende kerken. Maar ook wat betreft de positie van werkers in de kerk. En mocht zich een conflict voordoen in een gemeente, dan is het ook belangrijk dat de basis van de kerkelijke regio goed is. Daar zet ik me graag voor in. Overigens was onze inzet als regio afgelopen jaar al vereist vanwege de bevestiging van de predikant in een parttime

werkverband voor bepaalde tijd. Dat vraagt om deskundigheid en vertrouwen om dat goed te regelen. Je helpt elkaar op een heel concrete manier.'

Wat is jouw verlangen voor deze regio met het oog op de toekomst?

'Ik hoop dat we steeds verder naar elkaar toegroeien, zodat er verbondenheid en saamhorigheid ontstaat. Ook hoop dat ik dat we voor elkaar als gemeenten van betekenis kunnen zijn. Juist als dat nodig blijkt te zijn in bepaalde situaties.'

'Mijn droom is een onverwachte tegenbeweging tegen de ontkerkelijking' Synodevoorzitter ds. Peter Sinia (Ede)

Door Anke Nijdam | Schrijflicht

Peter Sinia is tijdens de twee gezamenlijke landelijke vergaderingen en generale synodes in 2020 en 2022 nauw betrokken geweest bij het eenwordingsproces van de NGK. Nu is hij voorzitter van de eerste synode van het nieuwe kerkverband van de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Hoe blikt hij terug op het eerste jaar van eenheid?

Verlovingsaanzoek

'Ik was al vroeg betrokken bij het eenwordingsproces van de voormalige NGK en GKv. Op zeker moment kreeg ik de rol van voorzitter van de Commissie voor contact en samenspreking met andere kerken in Nederland. Daar zetten we de eerste concrete stappen richting eenwording door onder andere te onderzoeken wat de verschillen waren tussen de kerkordes van de GKv en de NGK. Verrassend genoeg bleek daaruit dat die verschillen goed te overbruggen waren. Dat onderzoek is het voorwerk geweest van wat nu de gezamenlijke kerkorde is.

Bij de presentatie van onze bevindingen werd met name de regio Noord-Holland erg enthousiast. Bij de bespreking van de relatie tussen de NGK en GKv op de landelijke vergadering kwam vanuit deze regio het voorstel om versneld de eenheid met de GKv te zoeken. Het proces richting eenwording werd op die manier dus ook van onderaf gedragen. Op de synode van de GKv heb ik daarom namens de NGK een "verlovingsaanzoek" gedaan, dat hartelijk werd ontvangen. Zo ben ik in al die jaren intensief betrokken geweest bij de gesprekken.'

Evangelie van verzoening

'Ik had niet verwacht dat de weerstanden zo snel overwonnen zouden zijn. Het proces voelde eerst heel weerbarstig. In de tijd dat ik voorzitter was van de Commissie voor contact en samenspreking zaten er enthousiaste voortrekkers in die commissie, maar ook mensen die geen voorstander waren van eenwording. Wat me ook verwonderde was de druk die we ervoeren van onderaf om door te pakken en het proces gemakkelijker te maken.

In elke generatie heerst een verschillend sentiment rondom de eenwording. Sommigen hebben nare dingen meegemaakt, waardoor het moeilijk is de band te herstellen. Jongeren zijn dan soms weer onverschillig over de fusie, terwijl de samenwerking praktisch ook veel voordeel oplevert. Persoonlijk vind ik het onbestaanbaar dat de kerk van God zo gefragmenteerd is, terwijl het evangelie de boodschap van verzoening is.

Zowel landelijk als plaatselijk heb ik veel ontroerende momenten meegemaakt. Mensen, kerken, die zich verootmoedigden voor fouten uit het verleden. De manier waarop kerken ook plaatselijk verzoening zochten. Soms is er postuum recht gedaan aan mensen die geleden hebben in de periode dat de kerken scheidde.

De eerste synode waarop we samenkwamen om over de fusie te praten, namen we veel tijd voor het bouwen aan vertrouwen. Het was mooi om te zien hoe het wantrouwen van beide partijen in de loop van de tijd overwonnen werd. Nu heerst er een gemoedelijke sfeer op de synode, je kunt je bijna niet voorstellen dat we als afgevaardigden ooit afkomstig waren uit twee verschillende kerken.'

Op 1 mei snijden we de taart aan. Wat is jouw emotie daarbij?

‘Verwondering en dankbaarheid. Ik vind het nog steeds wonderlijk dat we zo in harmonie weer een zijn geworden, vooral als je de geschiedenis van deze kerken kent. Een mooi voorbeeld hiervan vind ik de commissie die zich bezighoudt met de betekenis van de belijdenis in de kerk. Dat had een strijd kunnen worden, of een moeilijk compromis, maar deze mensen zijn in positieve zin op zoek naar hoe we een belijdende kerk kunnen zijn, vol enthousiasme over haar geloof.

Ik zie dus veel reden tot dankbaarheid. Op verschillende momenten hebben we de zegen van God mogen ervaren en werden er oplossingen gevonden waar dat onmogelijk leek. Mijn geloof in verzoening is versterkt.

De werkelijkheid is dat je veel vreugde hebt aan een kerk, maar ook zorgen. We kunnen niet achteroverleunen. We zijn ook nog met thema’s bezig waarop de NGK nog beleid vast moet leggen. Bij het onderwerp homoseksualiteit in de kerk wordt dat bijvoorbeeld best spannend.’

Droom

‘Mijn droom is dat we als kerk Gods leiding blijven zoeken. Nu we samen kerk zijn, hoeven we ons minder naar binnen te keren. We kunnen in de Geest van Eenheid onze plek innemen in de grotere Kerk. We mogen vruchtbaar getuigen van geloof, de boodschap van verzoening laten zien door onze eenwording.

Mijn droom is een onverwachte tegenbeweging tegen de ontkerkelijking. Ik hoop Gods zegen te zien in de groei van de kerk. Daar zouden we onze energie in moeten steken en niet zozeer in interne ruzies. Wat ik mooi vind van missionair werk is dat je in de frontlinie niet zo bezig bent met kerkverschillen. Daar gaat al je energie naar het verkondigen van het evangelie.

Als voorzitter van de synode zie ik het ook als taak om een sfeer te creëren waarin aan Gods koninkrijk gebouwd kan worden.’

'Er is geen stappenplan, elke situatie is uniek'

Cors Visser (Zwolle/Utrecht), directeur van toerustingsorganisatie Kerkpunt

Door Martinus Bos | LPB media

Ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van de Nederlandse Gereformeerde Kerken is er een video-interview opgenomen met Cors Visser, directeur van toerustingsorganisatie Kerkpunt. Hieronder staat de tekst van dat interview, omwille van de leesbaarheid hier en daar een klein beetje aangepast.

De fusie van de GKv en de NGK is natuurlijk een feestje: twee kerken die één worden, zeker ook voor de oudere generatie. Bij de jonge generatie leeft het minder, maar je ziet wel dat op sommige plekken mensen dat wel proberen aan te grijpen: kunnen we nieuw elan, nieuw leven in de kerk krijgen, kunnen op een of andere manier weer iets nieuws met elkaar oppakken. En dat zien we, dat dat wel op sommige plekken gebeurt. Dat is mooi om te zien. Soms zijn we daarbij betrokken, ook niet altijd. Gelukkig gaat er heel veel goed zonder dat wij betrokken zijn in de kerk. Kerkpunt heeft als doel adviseren, inspireren en begeleiden van kerken om een voorproefje te zijn van het Koninkrijk van God. Zo zeggen we dat. Het zijn grote woorden, maar dat betekent aan de ene kant dat je ook een positieve stimulans wil geven: materiaal voor jongerenwerk, voor kringen, voor een hele gemeente. Maar je bent ook beschikbaar op moment dat het moeilijk gaat, als er gedonder in de tent is, maar ook op het gebied van visieontwikkeling. Ook dan komen we graag langszij.

Kerkpunt bestaat sinds 1 januari 2021, een fusie van drie organisaties. Het is eigenlijk heel soepel gegaan en wat we zien is dat het echt een grote meerwaarde heeft dat verschillende onderdelen van het werk samenkomen: missionair werk, jeugdwerk, pastoraat, diaconaat. Dat versterkt elkaar.

Ja, de kerken zijn nu gefuseerd en voor ons betekent dat niet dat onze werkwijze verandert. Maar het maakt het voor ons wel makkelijker en mooier. We werken nu eigenlijk voor één groep kerken. En wat we ook wel mooi vinden is dat we een aantal kerken kunnen adviseren en begeleiden in: hoe werk je nou samen? Er komen vragen: we willen fuseren of samenwerken, nou dat is mooi. Hoe breng je dan nieuw leven in de brouwerij? En daar dragen we graag een steentje aan bij.

Het leuke aan ons werk is dat eigenlijk elke situatie uniek is. Natuurlijk zijn er bepaalde principes die je in elke plek wel gebruikt, maar als het gaat over fusie of samengaan, dan is elke keer weer uniek. Het zijn andere groepen mensen met andere wensen, ook een andere plek waar je bent – twee gebouwen, één gebouw, grote gemeenschap, kleine gemeenschap of twee gemeenschappen van dezelfde grootte, dat levert allemaal een andere dynamiek op. De principes zijn hetzelfde, maar er is geen stappenplan van: doe A, B, C en dan ben je in de hemel. Zo werkt het niet. Wat een heel mooi voorbeeld is van begeleiding van een kerk en van advisering: een kerk klopt aan en zegt: onze predikant gaat vertrekken. Die kerk klopt al in een heel vroeg stadium aan en wil nadenken: wat betekent dit voor de toekomst? Wat voor stap moeten we zetten? Dan hebben we bijvoorbeeld een onderzoeksmethode als Nieuw Kerkelijk Peil. Dan krijg je een heel goed beeld van wat je als gemeente wil en kan en wat er leeft. En

dan kunnen we adviseren en begeleiden vanuit verschillende hoeken: diaconaat, liturgie, jeugdwerk. Hier zou je aan kunnen denken. Die gemeente is daar vervolgens mee aan de slag gegaan en dat levert mooie resultaten op.

Een voorbeeld van vastlopen is als een gemeente bij ons aanklopt en zegt: Eigenlijk is er gewoon gedoe in de tent. Er is irritatie tussen kerkenraad en predikant of tussen kerkenraad en gemeente. Dat komt wel voor; gelukkig niet heel vaak, maar dat zijn wel vaak lastige en langdurige processen waarin je er heel goed de vinger achter moet krijgen: wat is er precies aan de hand? Waarom loopt het zoals het loopt? En dan is het heel goed dat iemand van buiten daarin meekijkt, mensen een spiegel voorhoudt, soms ook even de vinger op de zere plek legt en dan weer op zoek: we zijn een gemeenschap waar genade de grondtoon is. Hoe kunnen we met elkaar verder bouwen?

Als ik terugkijk naar één jaar fusie, dan ben ik eigenlijk wel heel positief verrast hoe soepel alles is gegaan, hoe makkelijk alle naambordjes in de praktijk en op internet zijn veranderd van GKv naar NGK, hoe vanzelfsprekend mensen het vinden. Dus ik vind dat echt wel heel mooi. Mooi ook hoe mensen op zoek zijn naar nieuw elan. En ook mooi dat mensen op zoek zijn naar nieuwe vormen van samenwerking. Dus ik ben eigenlijk best wel positief over die fusie. Het gevaar na een fusie is, en zeker binnen NGK- en GKv-kerken, dat we denken: we hebben het geregeld met elkaar. Dat regelen zit een beetje in ons bloed, in onze genen. En volgens mij is het vooral tijd om niet te gaan denken: kunnen we op zoek naar een volgende fusie of iets anders om te regelen, maar wel: hoe zorgen we dat er nou leven is in de kerk, dat we met elkaar Christus volgen en Hem dienen? Iets van dat. Volgens mij is het tijd om met elkaar daar goed bezig te zijn, te bidden, te werken en met elkaar aan de slag.

De video van dit interview is te vinden op het YouTubekanaal van de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Bloemlezing uit jaaroverzicht Jaarboek 2024

Recent verscheen voor de tweede keer het Jaarboek van de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Het boekje is bedoeld als naslagwerk, met een zo actueel en compleet mogelijk overzicht van gegevens van alle plaatselijke kerken, regio's en kerkelijke organisaties.

Maar het Jaarboek bevat daarnaast onder andere een bijna dertig pagina's tellend inhoudelijk Jaaroverzicht door redacteurs Jan Kuiper en Jan Marius Louwerse. Uit dat Jaaroverzicht nemen we met toestemming van de uitgever in deze nieuwsbrief ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van de Nederlandse Gereformeerde Kerken een aantal passages over.

Hereniging

Het jaar 2023 was hét jaar van de nieuwe Nederlandse Gereformeerde Kerken. Op 1 mei was de samenvoeging van Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken een feit. Kerken die eind jaren zestig van de twintigste eeuw met veel pijn en verdriet uiteengingen, en daarna hun eigen ontwikkeling meemaakten, vonden elkaar weer na een herenigingsproces van nog geen tien jaar. De hereniging werd op vrijdag 12 mei groots gevierd in Utrecht, en in veel plaatselijke kerken op de zondag erna. Op 12 mei waren er in Utrecht overdag al allerlei feestelijkheden, met bijeenkomsten in de Singelkerk en in het gebouw van de Theologische Universiteit. 's Avonds was er een programma in de Jacobikerk, gelardeerd met optredens van Sela. Felicitaties werden uitgesproken door onder anderen de christelijk-gereformeerde hoogleraar Arnold Huijgen. Hij wees daarbij de NGK erop om in de euforie van de hereniging de ander niet te vergeten, de ander die de eenheid zo niet mee kan maken. Hij riep de NGK ook op om wel gereformeerd te blijven, in opvattingen, levenswandel en vormgeving van het kerkelijk leven. Kennelijk zag hij aanleiding voor deze aansporing. De avond was verder een warme ontmoeting van broeders en zusters uit het hele land, die na afloop uitgebreid konden napraten.

Wat is het goede woord voor dit bijzondere gebeuren? Hereniging wijst naar een verleden dat jongere generaties niet meegemaakt hebben. Fusie is een term uit de zakenwereld. Vereniging, Arnold Huijgen wees daarop, kan zomaar miskennen dat de kerk volgens Schrift en belijdenis al één is. In feite ging het om niet meer dan de samenvoeging van twee kerkverbanden. Tegelijk raakt het de kerken zelf, en hun identiteit. Dat is ook het belang van de zakelijke generale synode (GKv)/landelijke vergadering (oud-NGK) van Zoetermeer. Die stelde een kerkorde vast, en regelingen, maar liet daarin ook merken wie de kerken willen zijn.

(...)

Ledental

Steunpunt Kerkenwerk publiceert regelmatig over de cijfers en feiten binnen de kerk. Het verzorgt ook de administratie voor dit jaarboek, de verzameling van de gegevens en adressen. Elk jaar houden zij het ledental bij, en aan de hand daarvan krijgt elke kerk een nota voor de bijdrage aan het kerkverband. Elk jaar is het weer spannend hoe het verloop van het ledental is. Elders in dit jaarboek zijn de cijfers te vinden. Bij zoiets dynamisch als de kerk is het lastig het

precieze ledental vast te stellen. Peildatum is 1 oktober en toen stond de stand op 133.708. Dat betekent dat er 4671 leden minder zijn dan op 1 oktober 2022. Een aantal kerken ging niet mee met de vereniging. Deze beslissing is verantwoordelijk voor een verlies van ruim 1200 leden. Andere factoren die meespelen: zes kerken zijn opgeheven en het is al jaren niet meer vanzelfsprekend dat de leden zich dan aansluiten bij de dichtstbijzijnde NGK-gemeente. Ze oriënteren zich plaatselijk, net als veel mensen die met een aanbevelingsbrief vertrekken en eerst in de nieuwe woonplaats gaan rondkijken. Ook kwam in 2023 de discussie voorbij of het, gezien de stand van het klimaat, nog wel een goed idee is om (veel) kinderen te krijgen. Nog los van het toenemend geweld in de wereld. Op een van de vergaderingen van de Synode van Deventer waren gasten uit het buitenland aanwezig. Ter gelegenheid daarvan was een boekje met gegevens en groeten samengesteld. Ook in het buitenland zijn er kerken die groeien en kerken die krimpen. Opvallend daaruit is de groei van het aantal gereformeerden in Turkije: in het uit de Bijbel als Smyrna bekende Izmir is opnieuw een gemeente. In tot voor kort bekend spraakgebruik: de kandelaar was weggenomen, maar is weer teruggeplaatst. De predikant sprak over duizenden islamieten in Turkije die tot geloof komen.

(...)

De regio's

Het kerkverband begint op regionaal niveau, zo werd een- en andermaal gezegd bij de bespreking van de kerkorde. Daar moet het vooral vorm en inhoud krijgen, landelijk is stap twee en vaak ver weg van de kerken. Die regio's (de GKv-gemeenten namen afscheid van het begrip 'classis') hebben inmiddels hun eerste vergaderingen gehad. Het is eigenlijk jammer dat bij de informatie die wij kregen vanuit de kerken weinig zat over die regio's. Wel waren er persverslagen van diverse regio's beschikbaar. Uit eigen waarneming kunnen we zeggen dat de kennismaking binnen de regio Amsterdam al eerder had plaatsgevonden, en dat tijd gestoken moest worden in het vaststellen van een regioreglement. Het vinden van kandidaten voor functies binnen de regio (zoals scriba en de commissie kerkvisitatie) gaat moeizaam. Het vinden van afgevaardigden voor de synode lukte op het nippertje, met twee zusters voor wie dit werk geheel nieuw is! Er is nog een proces gaande van het vinden van nieuwe gewoontes, wat tijd en geduld nodig zal hebben. De sfeer is goed. De afvaardiging naar de synode is op de regio Utrecht anders geregeld: die zond vier mensen, die samen konden uitmaken bij welke synodevergadering ze aanwezig zouden zijn.

De synode

Op 6 oktober startte de synode 2023 van Deventer, de eerste van het nieuwe kerkverband. Niet meer 'generaal' en geen 'landelijke vergadering' meer, maar die begrippen blijven er gewoon op van toepassing. Begin 2023 was er op de landelijke synode nog bezorgdheid of in het nieuwe kerkverband de oud-NGK nog wel voldoende vertegenwoordigd zou zijn. Dat lijkt goed te zijn gelukt. In het moderamen is zij zelfs oververtegenwoordigd met twee leden, onder wie de preses, ds. Peter Sinia uit Ede. Ds. Sinia stond in zijn openingswoord uitdrukkelijk stil bij degenen die de hereniging niet mee konden maken. 'Dat sommige kerken en collega's die niet mee konden beleven, is wat mij betreft een groot verlies. Voor ons en voor hen.' Hij vroeg aandacht voor de volle breedte van de kerk, ook over de grenzen van het kerkverband heen. Het idee om kerken te gaan 'herverkavelen', zoals door de christelijk-gereformeerde professor

Selderhuis wel is bepleit, wees hij uitdrukkelijk af. Hij pleitte er juist voor om blijvend de eenheid met de CGK te zoeken. In een later interview liet ds. Sinia blijken ook verwantschap te voelen met de baptisten. Een voorstel op de synode om met hen in gesprek te gaan haalde het wel; dat zo'n gesprek gericht zou moeten zijn op vereniging haalde het echter niet. Deze synode heeft verschillende grote onderwerpen op de agenda staan, waarvoor dikke rapporten zijn geschreven. Ze zijn eerder al genoemd.

(...)

De oecumene

Een belangrijke rol in de contacten met het buitenland speelt de vereniging Verre Naasten. Deze vereniging, waar onze plaatselijke gemeenten bij aangesloten zijn, kon namens de kerken mission-werk ondersteunen in zo'n veertig landen (verdeeld over tachtig partnerkerken). Verre Naasten ondersteunt lokale partnerkerken die in eigen taal, cultuur en omgeving, in woorden en daden iets mogen laten zien van Gods liefde voor de wereld. Het gedeelde verlangen is daarbij dat meer mensen in Jezus Christus geloven en Hem volgen. Daarin is er steeds meer ruimte voor wederkerigheid. Vanuit de wereldkerk mogen partnerkerken onze kerken in Nederland bemoedigen, inspireren en motiveren. Ze dragen ons op in hun gebeden en geven advies, zoals ook op de synode van Deventer gebeurde. Ze gaven advies bijvoorbeeld over het Studierapport homoseksuele relaties en over de ideeën van de commissie Belijdende Kerk. Zo mogen onze kerken verbonden zijn en blijven met de wereldwijde kerk.

(...)

De commissie voor relaties in het buitenland is actief in het contact met buitenlandse zusterkerken en kerken met wie er contact is. De opzet is dat het contact in de toekomst minder formeel gaat worden dan tot nu toe: meer gericht op uitwisseling en onderlinge versterking. Ze hadden wel te maken met een veel kleiner aantal zusterkerken. Op de buitenlanddagen van de synode waren de oude emigrantenkerken afwezig: die hebben het contact verbroken.

(...)

Vrede op aarde

De Gaza-oorlog, de Oekraïne-oorlog, en de vele andere oorlogen die momenteel binnen en tussen landen gevoerd worden, kleuren het wereldbeeld. Tegen die achtergrond is van belang wat de christelijke boodschap vandaag zou moeten inhouden. 'Vrede op aarde', zongen de engelen in de kerstnacht, toen de Heiland van de wereld geboren werd. 'Vrede op aarde', zo vroeg prof. dr. Stefan Paas zich af tijdens zijn rede bij de opening van het academisch jaar van de TUU, moet dat niet de spits worden van de christelijke verkondiging? Hij schreef een boek met gelijknamige titel dat in het najaar verscheen. Inmiddels is het toe aan een vijfde druk, voor een theologieboek een bestseller. Zijn betoog lijkt erop neer te komen dat de *heils*boodschap te zeer een binnenkerkelijke is, die buiten de kerk niet (meer) aanspreekt. Moeten we nog wel exclusief gericht zijn op de redding van de mens, of is dat te westers en te zeer verbonden met een voorbije cultuur? In de huidige cultuur spreekt dit niet meer aan. De boodschap van 'vrede' daarentegen wordt wel begrepen. 'Heil in christelijke zin gaat over de manier waarop God vrede

realiseert en ons opneemt in die vrede. Gods missie is gericht op sjalom, op een schepping die volledig en harmonisch tot bloei is gekomen. In die missie worden mensen betrokken als verbondspartners van God.' Zijn bedoeling is niet het oude model te vervangen door een nieuw model, maar om te laten zien dat onze God vele talen spreekt. Op veel plaatsen herinnert het nieuwe model aan de weidse benadering van bijvoorbeeld Herman Bavinck in zijn rede over de katholiciteit van de kerk. Ook daar de waarschuwing om het geloof niet te verengen tot de vraag of je persoonlijk gered wordt, maar om er oog voor te hebben dat Christus gekomen is om heel de kosmos te redden. Dat is pas echt katholiek. In de vele besprekingen die volgden op de verschijning van het boek van Stefan Paas is ook wel op die overeenkomst gewezen. En het is opvallend dat er wereldwijd belangstelling is voor het neocalvinisme. Stefan Paas wijst er dan op dat het neocalvinisme van dr. Abraham Kuyper tot en met dr. Klaas Schilder uitging van een wereld die nog besef heeft van God. Zoals iemand in de negentiende eeuw zei: leer de natie haar doop verstaan en ze is gered. Maar nu hebben we, zeker in het Westen, te maken met een wereld die in meerderheid het geloof afgezworen heeft. In zo'n wereld wil Stefan Paas hoop bieden. Vorig jaar schreven jongeren een brief waarin ze vroegen om een relevante boodschap vanuit de kerken voor de wereld waarin we nu leven.

Boven is al vermeld dat de kerken al een band hebben met de Raad van Kerken, waarin al die moderne vragen aan de orde komen. Misschien kan een bezinning vanuit de thematiek van dit boek helpen om onze plek daar in te nemen en iets door te geven van de boodschap van vrede door het bloed van het kruis. En naar vrede hunkert deze wereld. Laten we zo steeds weer proberen om onze plaats in te nemen in deze wereld.

Het Jaarboek bevat naast dit inhoudelijke jaaroverzicht ook een heel aantal tabellen met cijfers van ledentallen. Hieronder alleen het totaaloverzicht van het ledental van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in 2022 en 2023. De peildatum is steeds 1 oktober van het betreffende jaar. Andere statistieken in het Jaarboek geven inzicht in verandering in ledental per regio, in de kerkkeuze van de vertrekkende leden (indien van toepassing), onderscheiden naar doop- en belijdende leden, en in de herkomst van nieuwe leden, ook weer onderscheiden naar doop- en belijdende leden.

	Belijdende leden	Doopleden	Totaal
Ledental vorig jaar	88.971	49.408	138.379
Ledental dit jaar	85.986	47.722	133.708
Groei	-2.985	-1.686	-4.671

Wil je het hele jaaroverzicht lezen en heb je belangstelling voor alle andere informatie die het Jaarboek 2024 bevat, neem dan contact op met de scriba van de NGK waarvan jij lid bent en vraag hem of haar naar de mogelijkheden.